GAZETA KRAKOWSKA

No. 2.

W e Srodę Dnia 5. Stycznia 1803.

Z Wiednia d. 29. Grudnia.

D. 25 w dzień Bożego Narodzenia odprawione zoſtało w kościele zamkowem o godzinie 11. zrana nabożeńſtwo orderu złotego Runa, na którym znaydował ſię J. C. K. M. z W. Xciem Toskańskim i Arcy Xiążętami, iako też kawalerami tego orderu. Nazaiutrz w dzień S. Szczepana udał ſię J. C. K. M. z Arcy Xiążętami Antonjem, Janem, Rainierem, Ludwikiem i Rudolfem w gali do metropolitalnego kościoła S. Szczepana, i słuchał nabożeńſtwa, gdzie także znaydował ſię cały dwor i magiſtrat wiedeński.

J. C. K. M. raczył majora od hułanow Merveldta, Jozefa Bogdana, kawalera woyskowego orderu Maryi Tereſſy, przez wzgląd na iego okazaną kilkokrotnie odwagę w oſtatniey woynie, do godności barona z całem iego potomſtwem nayłaskawiey wynieść, z przydomkiem Sturmbruck.

Przez naywyższy J. C. K. Mci wyrok koncepiſta przy Szląsko-Morawskim gubernium, Klemens Auguſtyn baron Kleiſt, zoſtał przez wzgląd na zasługi i iego zdatność sekretarzem przy tymże gubernium mianowany.

J. C. K. M. raczył zezwolić na podnieſienie płacy od konia po 1 ryń. na pojedynczą ſtacyią zacząwszy od Mogiłan aż do Kent, a w Morawii i Szląsku po 1 ryń. 15 kr. na takąż ſtacyią od podrożnych i prywatnych sztafet.

D. 17 Liſtopada r. p. umarł w kameralnym państwie Erla człowiek, który dożył rzadkiey ſtarości 102 lat i 7 mieſięcy.

Xżna Parmeńska przybyła d. 24 t. m. do Pragi i ſtanęła w krolewskim zamku.

Z Brynu d. 27. Grudnia.

W Liście iednym z Banatu donoszą, że znany Tusun Aga z Belgradu z 4 znacznieyszemi Turkami i wielką czeredą przybył d. 13 t. m. na naszą ſtronę do Borczy, gdzie go kapitan od granicznych żołnierzy przyiął, i na przygotowanych iuż 8 powozach do Banczowy na mieysce kwarantany odprowadził; tam naywiększe mu czyniono grzeczności; ſtoiący tam jenerał maior Pradanowics odwiedził go i dosyć z nim długo rozmawiał. D. 14 powrocił do Belgradu; co iednak celem iego podroży było, ieszcze niewiadomo, ale dosyć ukontentowany odiechał. W dawnieyszym liście pisano, że wspomniony aga bardzo ſię grzecznie w każdem zdarzeniu z C. K. poddanemi obchodzi, przeci-

wnie zaś Kuosuk Ali, ieden zwyższych officyerow w Belgradzie, okazuie się przykrym i rożne wymyśla nowości.

D. 12 t. m. ieden grecki kupiec, wiozący znaczny zapas rożannego oleyku, który w naszym kraiu chce sprzedać, zakończył kwarantanę. Nierogatego bydła przypędzaią także wiele na naszą stronę na sprzedaż, iednak skarżą się, że go nie naylepiey sprzedaią.

D. 10 powrociło na granicę wiele tureckich kupcow z Wiednia, którzy tam z wełną i morskiey piany lulkami ieździeli; ci także utyskuią, że tanio musieli swoy towar sprzedadź.

Z Paryża d. 15. *Grudnia.*

Oto iest pismo autentyczne, w którem pierwszy konsul w sposobie pełnem mocy i decyzyi wyraża swoie myśli względem interessow Szwaycaryi:

Bonaparte Pierwszy Konsul i Prezydent do deputowanych 18*tu kantonow Rzepltey helweckiey. Dań w St. Cloud d.* 10 *Grudnia* 1802.

OOb. Deputowani 18*tu kantonow Rzepltey helweckiey!*

" Stan oyczyzny waszey iest krytyczny. Dla uratowania iey potrzeba umiarkowania, mądrości, potrzeba poświęcenia namiętności waszych. W obliczu Europy obowiązałem się pośrednictwo moie zrobić skutecznem. Wypełnię ia wszystkie obowiązki, które na mnie ta ważna sprawa włożyła; coby mi zaś trudno było samemu wykonać, to za waszą pomocą i wpływem łatwem się stanie.

" Nie masz kraiu, któryby ze Szwaycaryią mogł iśdź w porownanie, tak co do zdarzeń od kilku wiekow zaszłych, iako też co do jeograficznego położenia, rozmaitości ięzyka i religiy, a osobliwie, co do nadzwyczayney odmienności obyczaiow, które w rożnych iey częściach panuią.

" Natura przeznaczyła wasz kray na narod sprzymierzeńczy (federacyyny), a chcieć iść przeciw naturze nie może przez myśl przeyśdź żadnemu rozsądnemu człowiekowi.

" Okoliczności i duch upłynionych wiekow wprowadziły u Was zwierzchnicze i podległe ludy; nowe okoliczności i duch odmienny nowego wieku, które są zgodnieysze z rozsądkiem przywrociły rowność praw pomiędzy wszystkiemi częściami kraiu waszego.

" Niektóre z Waszych ludow zachowały od kilkuset lat ustawy nieograniczonego gminowładztwa; w innych możnieysze familie rząd opanowały, a tak w kraiu Waszym mieliście poddanych i panow. Wpływ i duch powszechnie panuiący we Włoszech, Sabaudyi, Francyi i Alsacyi, które Was otaczaią, przyłożyły się nayistotniey do zaprowadzenia w możnowładzczych waszych kraiach tego porządku rzeczy. Ale duch otaczaiących Was kraiow iuż się odmienił, zaczem zrzeczenie się wszystkich przywileiow iest pierwszą waszą potrzebą, pierwszem waszem prawem.

" Jest więc życzeniem i interessem waszego i otaczaiących Was wielkich narodow:

" 1) Rowność praw między 18tą waszemi kantonami; 2) szczere i dobrowolne zrzeczenie się przywileiow przez familiie patrycyuszowskie; 3) rząd sprzymierzeńczy, w którymby każdy kanton podług swoiego ięzyka, religii, obyczaiow, mniemań i interesow urządzony został. Nayważnieyszą iest rzeczą ustanowienie rządu każdego z 18tu waszych kantonow.

" Raz uchwaliwszy rząd 18tu kantonow, pozostaie ieszcze ustanowić związki pomiędzy niemi, i rząd głowny, który w prawdzie nie

ieſt tyle ważny, ile rządy kantonowe. Urządzenie skarbu, woyska i cywilności nie może być u was iednoſtaynem. Utrzymywaliście woyska nie płatne; dochody wasze nie mogą być wielkie, nie miewaliście nawet dyplomatycznych agentow u mocarſtw obcych. Kray wasz położony na szczycie gor, które Francyą, Niemcy, i Włochy dzielą, musi koniecznie miec ducha złożonego z ducha tych narodow. Neutralnosć waszego kraiu, pomyślnosć handłu, i adminiſtracya braterska przyſtoią iedynie waszemu ludowi, i utrzymać was mogą.

" Zawszem ia tego głosu do waszych deputowanych używał, gdy względem interessow waszych rady mey zaſięgali. Zdało mi ſię bowiem rzeczą z rozsądkiem zgodną spodziewać ſię, że sama natura rzeczy bez nadzwyczaynego pośrednictwa okaże im prawdę tego syſtemu. Lecz ludzie naylepiey tę prawdę czuiący, byli razem niewolnikami syſtemu familiynych przywileiow, sercem, pomocą i bronią sprzyiali nieprzyiaciołom Francyi, i chcieli pomocy dla swey oyczyzny, gdzie indziey, nie u Francyi szukać.

" W szelki rząd, któryby do was przeciw życzeniu i intereſſowi Francyi zaprowadzono, nie może wam bydź dogodnym.

" Mowiąc do was w sposobie, któryby nawet dla rozumnego Szwaycara przystał, muszę ſię teraz iako naczelnik 2ch wielkich narodow odezwać, nietaiąc przed wami, że Francya nigdy nie przyzwoli na wprowadzenie do was syſtemu sprzyiaiącego iey nieprzyiaciołom.

" Spokoynosć i porządek 40 mill. ludzi, bez których wy, ani iako poiedyncze członki żyć, ani iako państwo trwać nie moglibyście, muszą koniecznie przeważać na powszechney szali sprawiedliwości. Nic u was względem nich nieprzyiacielskiego bydź nie powinno; wszyſtko ma z nimi bydź zgodne, i rownie iak w przeszłych wiekach, głowną waszą polityką, głownym obowiązkiem bydź musi, do niczego ſię nie przychylać, i nic na waszym gruncie nie pozwalać, cokolwiekby bądź wproſt, bądź pośrednie, intereſſowi, honorowi i zgoła sprawie ludu francuzkiego szkodliwem bydź mogło.

Chocby nawet wasz interes i konieczność zakończenia waszych kłotni nie zdołały was skłonić do wezwania pośrednika w rozterkach waszych, tedy sam interes sprzymierzoney Rzpltey wkładał na mnie ten obowiązek. Powſtańcy wasi byli pod przywodztwem ludzi, którzy przeciw nam woynę toczyli, a naczelnicy ich naypierwey zaczęli myślieć o przywroceniu przywileiow, zniszczeniu rowności, i otwartey napaści przeciw francuzkiemu ludowi.,,

" Żadna ſtrona u was nie może tryumfować, a szczególniey ta, która teraz pobita zoſtała; żadna kontrarewolucya nie może mieć mieysca.,,

" Miło mi ieſt mieć z wami do czynienia, i będę wam częſto powtarzał te myśli, bo na ow czas dopiero, gdy wspołobywatele wasi przekonaią ſię o ich prawdzie, wasze mniemania będą iednoſtayne, i wasz lud szczęśliwie żyć może.,,

" Polityka Szwayacaryi była zawsze w Europie uważaną za część polityki Francyi, Włoch i Sabaudyi, ponieważ byt Szwaycaryi z bezpieczeńſtwem tych narodow ściśle ieſt połączony. Zawsze będzie naypierwszym i nayiſtotnieyszym francuzkiego rządu obowiązkiem w to wglądać, ażeby żadne nieprzyiaźne syſtema u was nie brało gory, ani nieprzyiaciele Francyi ſteru waszego rządu nie ogarnęli. Nie tylko nie może bydź nasion zaburzeń na tey części granic naszych, która ieſt otwarta, i którą tylko wy zasłaniacie,

ale nadto wszyftko musi nas zabezpieczyć, że w przypadku zgwałcenia waszey neutralności dobry duch szwaycarskiego rządu, i narodu waszego interes prędzey was na ftronę Francyi, niż na ftronę iey nieprzyiacioł skłoni.,,

" Wezmę ia pod rozwagę wszyftkie proiekta i przełożenia, które mi razem, albo poiedynczo, lub też przez deputacyą kantonową podacie. Senatorowie Barthelemi, Fouché, Rederer i Desmenier, którym zleciłem zebrać wasze mniemania, rozpoznać intereffa, i przekonać się o zamysłach waszych, zdadzą mi z tego wszyftkiego rachunek, czego sobie życzycie, co mi powiedzieć lub ze ftrony waszey przełożyć chcecie.

Dan w St Cloud d. 11 Frymera (10 Grudnia) R. XI.

Podp. *Bonaparte*	*Minifter związkow*
Od pierwszego	*zagranicznych*
Kon. Sek. ftanu.	Podp. *Karol Maurycy*
Podp. *Hugo B.*	*Talleyrand.*
Maret.	

Lordowi Witwortowi wielkie tu grzeczności robią. Oftatniey soboty dał dla niego 2gi konsul Cambaceres wspaniałą ucztę, na którey się znacznieysi jenerałowie, urzędnicy ftanu i miniftrowie zagraniczni znaydowali. Wieczorem przybyło wiele dam, iako to Xżne Dorset i Gordon, margrabina de Gallo, Pani Bouflerowa i t. d.

" Jeszcze nigdy (mowi ieden z tuteyszych Dziennikow, sprawy handlowe w Paryżu nie były tak zatamowane, iak dzifiay; przypisać to należy nie tak nieufności, która ieft skutkiem małych wypadkow, na tuteyszym rynku wydarzonych, iako raczey przezorności, która się dopiero na wypadki z tych zdarzeń ogląda.,,

Ob. Schimmelpennink przed odiazdem swoim do Londynu otrzymał od pierwszego konsula w upominku tabakierę z brylantami. Gdy się żegnał z Bonapartem w przytomności zagranicznych miniftrow, rzekł on do niego: "Przykro mi, że nas opuszczasz, i bądź pewny, że cały Paryż iednego ze mną ieft zdania.,,

Pani Staelowa wydała teraz nowe dzieło we 3ch tomach pod tytułem: *Delphine* z dewizą: "Męszczyzna powinien tryumfować nad opinią, a niewiafta oney ulegać.,,

Hrabftwo Jarmutscy przybyli z Anglii do Paryża.

Owdowiała Xiężna Parmeńska miała otrzymać zapewnienie dożywotniey pensyi.

Wylew rzeki Durance w departamencie niższych Alpow był nadzwyczaynie wielki. Cały ten kray wyftawia teraz obszerne iezioro, którego szum bałwanow w odległości 3ch mil francuzkich przez dwa dni słyszeć można było. Lud mniemaiąc, iż nowy potop naftąpi, garnął się do kościołow. Dzięki Niebom, że zwolna przybieraiąca woda dała czas do ucieczki mieszkańcom. W okolicach niceyskich cały kray na milę do koła pełen winnic, pomarańcz i cytryn zoftał zatopiony, przez co 40 właścicieli wielką poniosło szkodę.

Członki tuteyszego francuzkiego teatru, wyznaczyli corce zmarłego Molé 1200 frankow pensyi roczney na edukacyią. Pogrzeb iey oyca uświetniły swą przytomnością członki inftytutu, tudzież znaczny orszak uczonych i obywatelow wszelkiego ftanu.

Trybun Leroy zoftał mianowany prefektem departamentu Aude, a ob. Segnier radcą ftanu na mieysce ob. Treilharda, który ieft mianowany prezydentem i sędzią trybunału odwoławczego w Paryżu.

Kapitan okrętowy Meine, kontra amirałowie Vieubourg Rofilli, Boumet, i Kambis i kapitan okrętowy Bonfux, zoftali mianowani inspektorami 6ciu wydziałow marynarki.

Gdy Lord Withworth na wstępney audyencyi prezentował 29 Anglikow, rzekł do nich pierwszy konsul: " Jak WWPP. powrocicie do swey oyczyzny, powiedźcie waszym współziomkom, że iestem wielkim przyiacielem pokoiu, i że zamiarem moim iest utrzymać go przez wszelkie sposoby pomiędzy dwiema narodami. „

Oto iest treść wyroku podpisanego przez Bonapartego względem urządzenia liceow: Głownemi przedmiotami w nich będą ięzyk łaciński i matematyka. Nauka łaciny w 3ch latach kończyć się będzie. Tym 2m przedmiotom towarzyszyc ma uczenie ziemiopistwa, dzieiow, mitologii, fizyki, początkow gwiazdarstwa, chemii, kopalniow, tańcow, rysunkow i ogołem wszystkich wyzwolonych nauk i kunsztow. Uczniowie będą wkładani do uczenia się napamięć, pięknego czytania i wygłaszania. Nauczyciel nie może innego klasycznego autora dawać, tylko tego, który mu będzie przepisany. Każdy uczeń otrzymujący nagrodę uzyska pozwolenie uczenia się muzyki. Wreszcie licea na woyskowy sposob urządzonemi będą. Co 30 uczniow będzie 1 kwatermistrz. Umyślnie wyznaczony officyer będzie ich ćwiczył w szermierstwie, robieniu bronią, maszerowaniu, i zapaśnictwie. Co się tycze policyi, uczniowie będą podzieleni na kompanie w każdey 25 umieszczaiąc. Przy każdey kompanii będzie 1 sierżant i 4 kaprali, których z grona uczniow wybierą. Każda kompaniia będzie miała wspólny stoł, garderobę, przechadzki, i pokoy sypialny. Kary będą: więzienie, post, i areszt, który zależeć będzie na tem, że uczeń, w'czasie przechadzki oddzielnie w kącie dziedzińca stać będzie, nie mogąc się z mieysca swego ruszyć. Kara więzienia tylko przez dzień trwać może, gdyby zaś i przez noc przedłużyć ią było potrzeba, na ow czas uwiadomiony o tem będzie minister wewnętrzny. Przy każdem liceum będzie kapelan, biblioteka z 1500 xiążek złożona. Do tych bibliotek nie może bydź żadna xiążka wzięta bez zezwolenia ministra wewnętrznego. Jeden uczeń będzie miał tytuł bibliotekarza. Uczniowie będą sobie do czytania xiążek z biblioteki pożyczać &c. &c.

W roku XI. będzie ustanowione liceum w Ruenie. Departament niższey Sekwany dostawi do tego liceum 70, a departament Eury 50 uczniow. W Strasburgu także i Besansonie będą założonę licea, do którego przyległe departamenta oznaczoną liczbę uczniow przystawią. Dotegoczesne szkoły środkowe w każdem z tych 4 departamentow ustaią. Minister pośle z Prytaneum paryzkiego po 50 uczniow do każdego z tych liceow.

Z Hagi d. 18. Grudnia.

Wczoray przybył tu podkomorzy imperatorski hrabia Nesselrode, który przy tuteyszey rosyyskiey legacyi pozostanie.

Opieraią się tu stale przyięciu załogi francuzkiey, i oczekuią na odpowiedź rządu francuzkiego. Gdy jenerał Montrichard, dowodzący dawniey w Szwaycaryi, nie iest uważany za jenerała kommenderuiącego, ani w żadnym charakterze publicznym uznany, zatem tu w Hadze nie ma pomieszkania wyznaczonego dla takiey godności, ani szyldwach przed domem iego nie stoi.

Jenerał Wiktor maiący z woyskiem francuzkiem do Luzyany popłynąć, iuż przybył do naszego kraiu.

Dzienniki angielskie ogłosiły, że przyczyną zatonienia okrętu Wreda była tylko samoistność kapitana Szelera. Ta wiadomość iest zupełnie fałszywa podług wyznania kilku wyratowanych ludzi. Ci świadczą, że niczego niezaniedbano w ratowaniu tego zupełnie dobrego okrętu, i że to nieszczęściu iedynie

wściekłości rozhukanych bałwanow przypisać należy.

Dozor poczty iest teraz po 7 departamentach rozdzielony. Kommissarzami poczty są mianowani oob. Hahn w Hadze, Eckhout w Amszterdamie, Gewers w Roterdamie, Koopman w Alfenie, Rengers w 5 departamencie Nimwegi, Arnheymu &c. Forster, w Rykwiku, a Cramer w Zwolli. Sekretarzem iest ob. Croiset. D. 31 t. m. złożą ci kommissarze przed dyrektoryatem przysięgę na swe urzędy.

Z Lipska d. 19. Grudnia.

Nasz Elektor chce Erfurt za inną posiadłość zamienić, i uczynił w tey mierze oświadczenie dworowi potsdamskiemu.

Jego Imperatorska Mość Wszech Rossyy wyznaczył Krolowi Sardyńskiemu 75,000 rubli pensyi roczney.

Z Lubeki d. 16. Grudnia.

Ostatni plan wynadgrodzeń przeznacza dla miasta Lubeki całą maiętność kapituły i biskupa Lubeckiego między Trave, morzem wschodnim, i ieziorem Himelsdorf. Kiedy d. 11 t. m. zaymowało te części, znaydowali się na ow czas w nich żołnierze duńscy. W tymże momencie wyszła protestacyia przeciwko temu zaięciu, wydana imieniem krolewskim przez P. Hennings, urzędnika duńskiego w Plön, — Natychmiast obiedwie strony wysłały sztafety, ktorych skutek ieszcze niewiadomy.

Z Frankfortu d. 16. Grudnia.

Xiążę Cambridge, naymłodszy syn Krola Angiel:, przybył d. 12 t. m. do Manheymu.

Ponieważ Imperator Rossyyski, przyiął gwarancyią Malty, ułożono więc, iż woysko neapolitańskie, wspolnym kosztem Francyi i Anglii na tey wyspie utrzymywanym będzie.

Zwłoka ratyfikacyi traktatu z Francyią staie się powodem w Konstantynopolu do nieiakiey boiaźni.

Z Petersburga d. 7. Grudnia.

J. Imp. M. raczył mianować wiceadmirała Tote admirałem, a kontra admirałow Czyczagowa, Breyera, i Lelina wiceadmirałami.

Na zalecenie jenerałagubernatora małey Rossyi aktualnego taynego konsyliarza Xcia Kurakina wielu urzędnikow teyże gubernii za swoie gorliwe zasługi otrzymali promocye.

Wicegubernator miasta Moskwy, aktualny konsyliarz, stanu Xżę Uchtomski został przeniesiony do Petersburga w teyże samey dostoyności.

Imienny ukaz J. Imp. M. zawiera, co następuie: " Po rozważeniu prożby, ktorą nam kurator wszechnicy moskiewskiey nasz aktualny tayny konsyliarz Michał Cheraskow podał, i przez wzgląd na iego wiek podeszły, uwalniamy onegoż od iego zatrudnień. Ale ponieważ iego zasługi, i okazana przez lat 52 o dobro publiczne gorliwość godna iest naszych względow, wyznaczamy mu zatem ninieyszym 1875 rubli pensyi dożywotniey.,,

Na mieysce taynego konsyliarza Cheraskowa, ktory przez tyle lat obowiązkow swego rządu naychwalebniey dopełniał, a teraz z całkowitą pensyą uwolniony został, iest mianowany kuratorem wszechnicy Moskiewskiey tayny konsyliarz Golenniczew Kutozow.

Podskarbi państwa konsyliarz Gołubcow został mianowany senatorem.

Minister woyny admirał hrabia Mordwinow podziękował za swoią dostoyność.

Reinbott pleban tuteyszego kościoła Stey Anny został od senatu mianowany naywyższym superintendentem kościołow ewanielic-

kich w całey Ingermanii. Jego powaga, obowiązki i dochody są zupełnie na szwedzki sposób urządzone.

Zakon iezuicki, który dotąd w cichości wzrastał, a przez edukacyą młodzieży, i inne użyteczne zatrudnienia zasłużył sobie na względy u Monarchow Rossyi, zaczyna teraz nabierac nowey dzielności i mocy. Ponieważ ten zakon posiadaiąc wielkie dobra w bywszey Polszcze, gniazdo swoie w Rossyi założył, zatem dzisieyszy Imperator pozwolił mu obrac nowego jenerała. Obior takowy nastąpił w Połocku i padł iednomyślnie na oyca Grubera znanego z wielkiey mądrości, obszernych wiadomości, i niezmordowaney pracowitości, który długo był rektorem kollegium Połockiego, i u Pawła I. był w łaskach, a nawet za iego pozwoleniem kościoł katolicki i iezuickie szkoły w Petersburgu założył. Jest on rodem z Wiednia.

Z Rzymu d. 4. *Grudnia.*

Obraz cudowney Panny Maryi Loretańskiey, który od czasu powrocenia go przez rząd francuzki w prywatney kaplicy Papiezskiey w pałacu Quirinal zostawał, w dniach tych wystawiony był w kościele Zbawiciela, a pozawczoray oddany dwom kanonikom Loretańskim dla odwiezienia go do Loretu. Ci kanonicy wczoray wyiechali w poieździe Papiezkim przy assystencyi oddziału dragonow Papiezkich.

Z Ratyzbony d. 15. *Grudnia.*

Na 34 posiedzeniu Deputacyi Rzeszy na dniu wczorayszym odprawionym, minister dyrektoryalny podał pod rozwagę oświadczone życzenie ministrow posredniczących mocarstw, aby 47 pierwszych §§. recessu Deputacyi napisane w ięzyku francuzkim położone były obok tłómaczenia niemieckiego; dwie ostatnie noty pełnomocnika cesarskiego, i głos Czeski na posiedzeniu d. 6 podany. Sub delegowani przedmiot pierwszy uznali za niecierpiący żadney zwłoki i uchwalili konkluzum następuiące.

"Ministrowie mocarstw pośredniczących uwiadomieni zostaną, iż Deputacya z noty ich pod d. 3 b. m. podaney z wielkim ukontentowaniem dowiedziała się, że recess iey pożyskał ich potwierdzenie. Z strony swey Deputacya uznaie z wdzięcznością starania które ciż ministrowie i ich rządy bezustannie czynią w celu przyspieszenia zbyt trudnego interessu wynadgrodzeń. Deputacya żadney nie czyni trudności w dołączeniu do tego recessu 47 pierwszych §§. w ięzyku francuzkim napisanych i położeniu ich obok niemieckiego tłómaczenia. Deputacya z niecierpliwością oczekuie dalszych propozycyy ministrow mocarstw posredniczących względem tych wszystkich przedmiotow, które do dalszego czasu bez załatwienia odłożone były, a to tym końcem, żeby bez zwłoki do ich urządzenia, ile to do niey należec będzie, przyłożyc się mogła.,,

Na tymże posiedzeniu dyrektoryat udzielił Deputacyi noty ministra szwedzkiego P. Bildt, w którey Król Jmc Szwedzki pochwalaiąc pieczołowitośc Deputacyi w zapewnieniu przyzwoitych pensyy dla Xżąt duchownych sekularyzowanych i wyrażaiąc prywatne życzliwe uczucia względem losu Elektora Trewirskiego i Xżąt biskupow Liodyyskiego i Bazyleiskiego, oświadcza, że nie może potwierdzić uczynioney propozycyi, aby pensye dla tych Xżąt dostarczane były z miesięcy rzymskich, lecz że przystępuie z prawdziwym ukontentowaniem do głosow danych przez Saxoniią i Czechy, na 15 i 26 posiedzeniach Deputacyi Rzeszy, a w powszechości, że Król Jmc Szwedzki mniema się bydź obowiązanym do protestowania się iako Xżę Pomeranii przeciwko wszelkiemu urzą-

dzeniu przez któreby Rzesza niemiecka z powodu interessu wynadgrodzeń mogła bydź obowiązana miesiącami rzymskiemi lub innemi iakiemi podatkami, tem zaś bardziey, że w czasie ostatniey woyny wszystkich obowiązkow przypadaiących na niego iako Xcia Pomeranii dopełniał z dokładnością, iakiey inne współczłonki mało dały przykładu, a zatym iż ma prawo żądać, aby w czasie pokoiu żadne nowe cieżary na Wazallow Rzeszy niemieckiey nakładane nie były.

Z Genui d. 4. Grudnia.

Ogłoszono tu list następuiący pisany od senatora Serra ministra woyny i marynarki do trybunału handlowego.

" Odebrałem kilka doniesień uwiadomiaiących mnie, że eskadra uzbroiona wypłynęła z Tunisu z woyskiem do wylądowania i że 3 szebeki i iedna polakra krążą między wyspami Elbą i Kapraia. Procz tego kommissarz związkow handlowych w Ankonie uwiadomił mnie, że polakra kapitana Roverano hiszpana przybyła do tego portu powracaiąc z Trepano i przywiozła kapitana Fazio także Hiszpana i iego ludzi, którego statek był napadnięty i zabrany od korsarza. Pospieszam z doniesieniem tych wiadomości iako interessuiących handel &c. „

Dowiaduiemy się z Liworna, iż szebeka Barbareskow maiąca 16 armat rozbiła się o brzegi Etruskie; połowę znayduiących się na niey ludzi wyratowano, i w niewolą zabrano.

Z Berna d. 12. Grudnia.

Stosownie do wyroku pod dniem 20 Listopada b. r. wydanego Frytkal miał zapłacić 10,000 liwrow podatku na utrzymywanie woyska francuzkiego; wybieranie iednak tego podatku w Frytkalu tymczasowo zawieszono. Rada wykonawcza upoważniła izbę administracyyną w Lucernie do wybrania w tym kantonie w stosunku do maiątkow 25,000 liw. dla zapłacenia nie opłaconych ieszcze potrzeb woyska francuzkiego. Członki tey izby administracyyney stosownie do swoiego żądania otrzymały uwolnienie. Pomiędzy członkami nowo mianowanemi znayduią się obywatele Wawrzeniec Majer, Burkhard i Meriswand bywszy senator. Wiadomo że Aloizy Reding i Zellwerger są dotąd trzymanemi w zamku Arburg. P. Thormann bywszy sekretarz stanu i May z Szeeflandu wiedząc że to ich zatrzymanie szkodzi wiele domowym ich interessom udali się do jenerała Ney z prożbą, aby zatrzymanych Aloizego Redinga i Zellwegera uwolnił, ofiaruiąc się za mieysce ich do więzienia. Jenerał Ney przyiął ich bardzo grzecznie i oświadczył im żal swoy, iż nie może żądania ich uskutecznić.

Z Hamburga d. 10. Grudnia.

W nocy z d. 3. na 4 powstał w mieście tuteyszym pożar, w którym nieszczęściem 3 Francuzow życie utraciło. Jednym z tych iest młody człowiek nazwiskiem Pinchon, który nie dawno przybył tu z Paryża; dwiema innemi są sławny malarz dekoracyyny Lesueur z Paryża i iego żona. Wyszli oni iuż byli z domu staiącego się pastwą pożaru, lecz P. Lesueur nie mogąc znaleśdź żony swoiey w ciżbie i mniemaiąc że w domu palącym się pozostała, leci w pośrod płomieni dla uratowania swoiey małżonki, i tym sposobem stał się ofiarą swego szlachetnego poświęcenia się i nazaiutrz umarł. Pani Lesueur ucierpiawszy wiele wprzód od ognia nim z domu wyszła pozawczoray także umarła. P. Lesueur który tu ziednał sobie powszechny szacunek tak dla swego uprzeymego charakteru, iako też swoich talentow, wczoray wraz z ostatkami znalezionych zwłokow młodego Pinchon pochowany został.

DODATEK

DO Nru 2.

GAZETY KRAKOWSKIEY

WE SRODĘ DNIA 5 STYCZNIA 1803.

Uwagi względem handlu na Czarnem morzu, Rządowi francuzkiemu podane przez ob. Matiszewskiego.

Od dawnego czasu, rożne i bardzo zyzkowne produkta polskie, iednym tylko morzem Baltyckim wyprowadzone bywaią. W ostatnich latach polityczney exystencyi tego pięknego kraiu, Polacy zaczęli się byli iuż przekonywac: że transport produktow przez czarne morze, byłby dla ich handlu naydogodnieyszy i nayzyskownieyszy. — Rząd dawny francuzki, znaiąc dobrze obfitość urodzaiow prowincyi południowych Polski; niemniey ważność ich produktow, dla swoiey marynarki i dla handlu francuzkiego, postanowił nowe zamiary Polakow wspierac; lecz plan ten był gabinetowi Wersalskiemu podany w czasie bliskim iego upadku.

Prowincye te, składaią niemal połowę dawney Polski. Maią trzy wielkie rzeki; Dniepr czyli Boristenes, wpadaiący w morze czarne pod Chersonem, Bug koło Oczakowa, a Dniestr przy Akiermanie. Wspomione dopiero rzeki większą daleko cześć kraiu biegiem swoim zaymuią, niżeli Niemen i Wisła; te to iedyne dwie drogi polskiego handlu przez Baltyckie morze. Kray ten; oprocz tego mimo zaniedbanego rolnictwa, można ziemią obiecaną nazwać.

Aby dowieść obfitość urodzaiow wspomnionych prowincyy, dosyc będzie powiedzieć, że sama tylko Ukraina w czasie ostatniey woyny tureckiey, dostarczała wszystkich potrzeb dla woysk rossyyskich, od początku aż do konca.

Drzewa do budowy zdatnego znayduie się tam bardzo wiele, czego dowodem iest rapport Inspektora masztow w Tulonie, ktory szczegolnie tylko w tym celu był wysłanym, żeby bory tamtych kraiow zobaczył. Maszty sprowadzane z Rygi do Francyi, potrzebuią przynaymniey 18 lub 20 miesięcy, uważaiąc czas od wycięcia ich w borach, i spławienia przez Baltyckie morze do przeznaczonego mieysca; przeciwnie zaś z Chersonu, podług uczynionego doświadczenia przez dawnieyszy rząd francuzki, w przeciągu 3ch miesięcy w Tulonie dostawione bydź mogą. Dla przekonania się arytmetycznie o tey prawdzie, widzieć można rachunek sporządzony w tey mierze przez Pana Antheine, że dla sprowadzenia drzewa masztowego z Polski, droga z Chersonu iest nie rownie bliższa, niżeli z Rygi.

Solenie mięsa, iest tak doskonałe iak Irlandzkie, a z przyczyny taniości wołow i soli z Krymu i Mołdawii sprowadzany, można (podług uczynioney iuż proby) dostawic solonego mięsa do Akiermanu lub Chersonu, za połowę tych pieniędzy, ktore na mieyscu w Irlandyi za podobną ilość zapłacić trzeba.

Konopi, płocien żaglowych, lin, końskich włosow, wełny, lnu, surowych i garbowanych skor, wszystkiego tam iest podostatkiem. Oprocz tego znayduie się tu bardzo wiele saletry, dziegciu, smoły, łoiu, lnianego i konopnego oleiu, miodu, topionego masła, sadeł wieprzowych i innych tłustości; słodu i gorzałki &c.

Wosk w takiey tam niskiey iest cenie, że kupcy Austryaccy sprowadzaią go lądem do Gallicyi, a z tamtąd przez Mołdawią i kraie Austryackie do Triestu, gdzie mimo wielkich kosztow na przewoz, z znacznym bardzo zarobkiem ten artykuł sprzedaią.

Tytuń Ukraiński iest bardzo dobry. W

roku 1757 robiono probę i znaleziono go niemal takim iak z Wirginii. Dzierżawcy jeneralni, mieli zamiar zawarcia z iednym bankierem Warszawskim kontraktu, względem dostarczenia wspomnionego tytuniu, lecz wszczęta w owczas woyna, uskutecznienie tego proiektu wstrzymała.

Potaż polski z portow Gdańska, Krolewca Elbląga wyprowadzony ieſt także produktem Ukrainy. Kiedy więc uwagę zastanowiemy nad rożnicą iaka zachodzi, między transportem przez morze czarne, a przez Baltyckie, na owczas i rożnica w cenie produktow widocznie się okaże.

Kray ten, maiąc wielkie skarby w produktach do pierwszych potrzeb życia niezbędnych, ieſt niemal zupełnie bez rękodzieł, dla czego handel francuzki na czarnem morzu, zaſtępuiąc takowy niedoſtatek, przynieſie dla obydwoch kraiow nieomylną korzyść. Francyia bowiem za produkta tamteysze doſtarczać może: sukna, towarow iedwabnych i innych galanteryy (*quincaillerie*) wina, oliwy, likworow, cukru, kawy, korzeni, farb rożnych, tudzież artykułow do medycyny potrzebnych &c. Uczynione doświadczenia wkrotce przed rewolucyią, okazały w skutku, iak pożytecznym bydź może ten handel dla Francyi, a szczególniey dla departamentow nad morzem śrzodziemnem położonych.

Wszyſtkie produkta lewanckie, mogą na francuzkich okrętach bydź do tamtych kraiow przewożone. Handel ten, ieſt teraz w reku Żydow i Ormianow, odbywany przez Moldawiią, drogą nierownie daleką, iako też kosztowną, gdzie ci biedni są, oprocz tego, zawsze wyſtawieni na rozmaite prześladowania i żdzierſtwa.

Maſſa ogulna produktow z tego kraiu przez czarne morze wywieść ſię mogących, znacznieyszą nierownie bydź może dla Francyi niż ta, którą Anglicy i Hollendrzy morzem wschodnim sprowadzaią; tak iak dowoz produktow do tamtych portow wiekszy bez wątpienia będzie, niżeli do portow północnych. O czem chcąc ſię łatwo przekonać, dosyć ieſt spoyrzeć na kartę jeograficzną dawnych kraiow Polskich i na bieg przerzynaiących ie rzek.

Kanał Muchawiecki, który iuż wisłę z kanałami Paczibek i Ogińskiego łączy, do lepszego ſtanu przyprowadzony, mogłby także Dniepr z Niemnem połączyć; a tak wszyſtkie kanały z czasem przez swoią kommunikacyą, mogą niezmierne korzyści tego handlu, z korzyściami handlu wschodniego połączyć.

Roſſya, którey w podziale doſtały ſię te kraie, zaczyna iuż wskrzeszać handel na czarnym morzu, który iey prawdziwie wielkie widoki przedſtawia, a ſtosownie do tych zamiarow, rząd otworzył port nowy, pod nazwiskiem Odeſſa, czyli Odgibia.

Handel ten będzie wcale nową i bogatą kopalnią dla Francyi, którey dobycie, za pomocą światłych środkow rządowych, w księgę chwalebnych iego czynow zapisane zoſtanie. Nadto Francuzi na czarnem morzu z większą pewnością niż na morzu wschodnim i innych, uſtrzedz ſię mogą w ubieganiu handlowem głowney swoiey rywalki Anglii, którey zamiary iedynie do tego dążą, aby ogarnąć handel całego świata, i która za pomocą swoich kapitałow, rodzaiu manufaktur kraiowych, nakoniec przez swoią na handlu zasadzoną politykę, takie wszędzie trudności czyni, które do zwyciężenia są bardzo trudne.

Francyia nakoniec, przez swoie związki, przez swoy kredyt polityczny, przez bliskość portow swoich nad morzem śrzodziemnem i ſiły morskie w tymże mieyscu, ma pierwszeńſtwo przed wszyſtkiemi narodami do tego handlu.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 4. Stycznia 1803.

Korzec Pszenicy	- - zł. pol.	27	do 32.
— Żyta	- - - - - — —	22	— $23\frac{1}{2}$.
— Jęczmienia	- - - - — —	16	— 18.
— Owsa	- - - - - — —	$12\frac{1}{2}$	— 14.
— Groch	- - - - - — —	24	— 26.
— Kaſzy iaglaney	- - — —	40	— 48.

W Wiedniu d. 25. *Grudnia.*

Meca wynoſząca 15 naſzych garcy:

— Pſzenicy	- - - zł. pol.	20	do 28.
— Żyta	- - - - - — —	20	— 23.
— Jęczmienia	- - - - — —	17	— 19.
— Owsa	- - - - - — —	13	— 14.

W Brynie d. 24. *Grudnia.*

Meca Pſzenicy	- - - - zł. pol.	22	do 23.
— Żyta	- - - - - - — —	17	— 19.
— Jęczmienia	- - - - — —	13	— 15.
— Owsa	- - - - - — —	9	— 11.
— Prosa	- - - - - — —	20	— 22.

W Gdańsku d. 18. *Grudnia.*

Szefel czyli pół korca naſzego w monecie pruskiey:

— Pſzenica	- - zł. pol.	12	do $16\frac{1}{2}$.
— Żyto	- - - — —	10	— $11\frac{1}{2}$.
— Jęczmień	- - — —	$5\frac{1}{2}$	— 7.
— Owies	- - — —	5	— 6.

DONIESIENIA.

Z ſtrony Magiſtratu C. K. Miaſta Lublina, ninieyszem publicznem Edyktem wszyſtkim i każdemu wszczególności do kogo należy, lub iakowym bądź spososobem należeć może, do wiądomości podaie ſię. Iż na inſtancyą Bartelt & Strebelow kupcow Elbląckich wierzycielow prawem przekonywaiących termin przedſięwzięcia licytacyi kamienicy niegdy Jana Szteigera tu w Lublinie pod Nrem. 88 ſtoiącey i prawem przekonanego niegdy Jana Szteigera własney, a podług dzieła oszacowania, w którym każdemu poprzedniczo w regiſtraturze wczaſie samego dzieła przyrzeć ſię ieſt wolno, do ceny ryń: 4990 kr. 35½ sądownie oszacowaney, na dzień 20 Stycznia 1803 roku, godzinę 10 zraną w mieyscu tuteyszego Magiſtratu ieſt przeznaczony, gdzie więcey ofiaruiący podług uſtawy sądowey §. 436. długi na tey kamienicy zoſtaiące w racie szacunku ofiarowanego na ſiebie przyiąć obwiązany będzie, chociażby wierzyciele przed zaręczonym zrzeczeniem ſię długu zapłacenia odebrać wzbraniali ſię, zaczym w takowym sposobie wszyscy na wspomnioney kamienicy chypotekalni wierzyciele na tenże termin, nieczekuiąc szczegulnego przypozwu podług nadwornego patentu dnia 26 Sierpnia 1797 roku ninieyszym przypozywaią ſię, w przeciwnym razie, ci, którzyby ſię na oznaczonym terminie nieſtawili, ani przeciwko kupuiącemu lub przyymuiącemu też kamięnicę, ni też przeciwko, lub do samey kamienicy prawa żadnego nie będą mieli, lecz swoiey należytości z szacunku przedaży, alboli też innym sposobem poszukiwać maią.

Dan w Lublinie dnia 19 Października 1802 roku.

Engbricht.
Lewandowski.
Fr. Krępski.

Z Rady Magiſtratu Miaſta C. K. Lublina.
Jaszowski, sekr.

Przez Jurysdykcyą dominikalną Zwierzyniecką. — Mocą ninieyszego Edyktu wszyſtkim tym, do których należy, wiadomo się czyni: Od sądu pozwolono ieſt, aby do ogolnie wszyſtkiey subſtancyi Kaspra Kozła we wſi Luboczy lub gdziekolwiek znayduiącey ſię zbieg wierzycieli był otwarty.

Ninieyszemi przeto wszyscy, którzyby iakiekolwiek naprzeciw zadłużonego prawo mieć rozumieli, obwieszczaią się, ażeby aż do dnia 22 Stycznia 1803 roku pretensyie swoie przeciwko postanowionego w osobie woyta wieyskiego Lubockiego Woyciecha Wuycika kuratora maſſy konkursowey, do protokułu kommiſſyi jurysdykcyi dominikalney zwierzynieckiey tym pewniey podawali, i w tym nietylko rzetelność swoiey pretensyi, ale też i prawo, mocą którego w tey lub owey klaſſie umieszczonemi bydź żądaią, okazali, ile że po upłynieniu przepisanego czasu nikt więcey słuchany nie będzie, i ci, którzy do tego czasu z pretensyami swemi do sądu nienadgłoszą się, od maiątku w państwie i gdziekolwiek znayduiącego się bez żadnego wyięcia oddaleni zoſtaną, chociażby im lub prawo do wspolnego porachunku służyło, lub rzeczy iakiey prawem własności domagać się z maſſy mogli, lub gdyby ich pretensya na rzeczy iakiey nieruchomey do dłużnika należącey zabespieczona była, tak dalece, iż takowi wierzyciele gdyby maſſie winni byli, mimo tego, iż im prawo do nadgrodzenia sobie własności, lub zapisu służyć mogło, dług zapłacić powinni będą.

Wreszcie, ponieważ zadłużonego maiątek iuż zwierzchności państwa wiadomy, iest za szczupły, dla tego nie zdaie bydź warto kuratora maſſy albo deputacyą wierzycielom naznaczyć, wolno ieſt iednak wierzycielom, ażeby w tymże dniu 22 Stycznia 1803 podług upodobania albo w osobie samego kuratora proceſſu sądowego Woyciecha Wuycika ustanowionego albo kogo inszego wyznaczyli na adminiſtratora maſſy, a ieżeliby się im widziało także aby i deputacyą maſſy obrali. — Podług tego więc ma sobie każdy postąpić i szkody unikać, gdyż w tym na C. K. dziedziczne kraie uſtanowionych praw, przepis zachodzi.

Datt w Jurysdykcyi Dominikalney Zwierzynieckiey dnia 15 Grudnia 1802.

Maszewski, jurysdykcyą adminiſtruiący.

C. K. Sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Michałowi Korzeniowskiemu, że Pan Jan Malczewski u Sądow tych — o exdywi-

zyą Dobr Chotczy gõrney, Chotczy dolney, Gniazdkowa i Kępy Choteckiey, w cyrkule Radomskim leżących, międzr wierzycieli Mikołaia Piaskowskiego tamże kollokowanych — żałobę na niego podał i o pomoc Sądu ile sprawiedliwośc wymaga prosił.

Gdy zas Sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy weale w C. K. Państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż adwokata tuteyszego P. Telesfora Billewicza, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym procefs ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. Państwa dziedziczne przepisaney, rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się: ażeby dnia 23 Lutego 1803 roku o godzinie 9 zrana w C. K. Sądach tuteyszych sam stanał, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych śrzodków prawa używał, które do swey obrony za nayskuteczniejsze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodnośc z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. Praw przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
J Gellinek.
W. Roskoschny.

Z Rady C. K. Sądów Szlach. Krakowskich Galicyi Zachod.
W Krakowie dnia 13 Listopada 1802 roku.
J. Daublebski Sterneck.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Joachymowi Chreptowiczowi:, że Pan Jan Malczewski u Sądow tych — o exdywizyą Dobr Chotczy gorney, Chotczy dolney, Gniazdkowa i Kępy Choteckiey, w Cyrkule Radomskim leżących, między wierzycieli Mikołaia Piaskowskiego tamże kollokowanych — żałobę na niego podał, i o pomoc Sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zas Sądy te, niemaiąc wiadomosci, gdzie obżałowany zostaie, lub czy weale w C. K. Państwach dziedzicz: znayduie się, onemuż adwokata tuteyszego P. Telesfora Billewicza z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym procefs ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. Państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się, i ukończony będzie; on przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się ażeby dnia 23 Lutego 1803 roku o godzinie 9 zrana w C. K. Sądach tuteyszych sam stanął albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych śrzodkow prawa używał, ktore do swey obrony za nayskuteczniejsze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. Praw, przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
J. Gellinek.
W. Roskoschny.

Z Rady C. K. sądów szlacheckich Galicyi zachodniey.
W Krakowie dnia 13 Listopadu 1802.
J. Daublebski Sterneck.

Przez C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey na prożbę sukcefforow niegdy X. Franciszka Chociszewskiego Kanonika Katedralnego Chełmskiego, wzywaią się wszyscy kredytorowie, ktorzy do mafsy tey sukcefsyonalney prawo lub pretensyą iaką miec sadzą, aby na dniu 28 Lutego roku 1803 o godzinie 9 zrana do kommifsyi w tuteyszych C. K. szlacheckich sądach końcem okazania swych pretensyy do rzeczoney mafsy się stawili, i prawa w tey mierze sobie służące przywiedli; gdyż prawa swe nielikwiduiący lub zgoła nie stawiaiący się na fundamencie §. 631 prawa cywil: części II. do tego, co się z Mafsy pozostanie odesłani będą.

Gołaszewski.
Wydzga.
Gruszecki.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubels. Galicyi Zachod.
Dan w Lublinie d. 18 Października 1802.
Sacharnek.